

Naujienu Antroji Dalis

NR. 559

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATūros DRAUGIJOS LEIDINYS

XVII METAI

"Kur pradingo tas kelelis, kur pro kryžių ėjo?"

J. VIKS

Pabaltijo klausimu

Baltijos klausimas — Rusijos imperijos nepagydoma žaizda. — Rusų istorikų pastangos paskandinti tą klausimą. — Estas Kruus Kremliaus rusofilų tarnyboje. — Artur Attman Pabaltijo tautų likimu istorijos šviesoj. — Sven Syensson tuo pačiu klausimu. — Walter Kirchner mokslo daktarui gauti veikalas apie Pabaltijo tautų likimo neišspręstą klausimą praityje ir dabar.

Kremliaus rusiško komunistinio imperializmo ugdytojams Pabaltijo tautų likimas yra sunkiai tvarstoma žaizda. Visai dedamos pastangos tą klausimą rišti didesniu išibėgėjimu į praity. Norima pateisinti Rusijos imperijos visi žygiai į vakarus. Stengiamasi įrodyti, kadp kaip praityje, taip ir dabar rusų įsigalėjimas Pabaltijo žemėse buvo istorijos padiktuota būtenybė. Pagaliau tarp komunistiniais chemikalais išskalautų smegenų savininkų atsiranda ir tokių istorikų, kurie drįsta įrodinėti, kad Rusija tiek praityje, tiek ir dabar nebuvo ir nėra imperialistinė valstybė, kuri svetimas žemes grobė. Nerusų tautos, esą, pačios įsijungusios į Rusijos imperiją, nes jos supratusios neišvengiamą savo likimą — žygiuoti kartu su rusų išradinga tauta, ar dingti nežinioje tarp kitų. Kito pasirinkimo nebuvo ir nėra. Toks tu pačių tautų įsijungimas į Rusijos imperiją toms tautoms nešė ir neša pirmynžangą. Ana, susirinkusieji Sovietų Sąjungos

istorikai pasitarti dėl istorijos programos apimties mokyklose pasisakė, kad visu žemės rutuliu tik Sovietų Rusijos visa santvarka pagrįsta mokslo pagrindais ir ji tik vienintelė nešanti darbo žmonėms ir Rusijos kitoms tautoms palaimą, todėl privalu jaunajai kartai jau pradžios mokyklose įskiepyti tas mintis, kad jie žinotų kokioje šalyje gyvena. Ir nutarta dešimtmetėse mokyklose, užuot turėjus 697 pamokų, nuo šiol įvesti 728 valandas, ir labiausiai užgulti ant naujosios Rusijos istorijos.

Bet Sovietų Rusijos istorikai įkinkyti ne tik "pataisyti", "atitaisyti" Rusijos istoriją, ją išaiškinti Lenino dvasioje, bet ir atsidėjus sekti, ką rašo kitų kraštų istorikai apie Rusijos praity ir dabartį ir atsikirsti ten, kur reikia.

Rusofilas estas Ch. Kruus žurnale "Voprosy istorii" skyrė istoriografiją, iš karto puola net tris autorius, kurie, jo supratimu, klaidingai nušviečia "Pabaltijo klausimą"

(Tęsinys 4-me psl.)

Dienų Skeveldros

1. Matau, kaip deimantinėje "Vienybėje" besisūpauna mūsų Rūta (Kilmonytė), ir mintys nukrypsta į Izraelį, nesgi nuotrauka, kaip numanote, yra iš filmo "Operation Eichman".

Filmą per TV matysime ši mėnesį, o patį Eichmaną (žinia, TV, filme, spaudoj) kitą mėnesį. Bet apie bylą supančius debesis galime ir šandie pakalbėti.

Eichmanui prikišama žydų išnaikinimas 21 Europos krašte. Yra tautų, kurios daro bizonį ir kapuos! Čekai (abipus geležinės uždangos) vėl iškėlė savo Lidice. Girdi, Eichman, be kita ko, išvežęs į Lenkiją ir išžudęs 100 kūdikių iš Lidice.

Mūsų tremtis negali pristatyti sąskaitų. Įdomu, kaip į Eichmano bylą atsilieps okupuotosios Lietuvos kremliniai gauleiteriai?!

Beje, apie Eichmaną ir jo bylą, kiek jos šešėliai kris į nacių okupuotą Lietuvą, kaip teko girdėti, painformuos visuomenę mūsų tremtiniai teisininkai. Tiesa tai ar girdas?

2.

Eichmanas "keršija" savo vakarykėtiems draugams ir priešams. Dabartinėje Lenkijoje yra garsus Piasecki (Boleslaw). Jis vadovauja PAX'ui, t. y. koncesijuotiems katalikams. Ans Gomulkos dešinė ranka, kai reikia kalbėti režimui ištikimų katalikų vardu, kai reikia spūsterti Lenkijos primą kard. Wyszyński ir klerą. Ir pasklido gandas, kad Izraelis pareikalautų Piaseckį areštuoti ir pristatyti į teismą. Pasirodo, kad B. Piasecki nacių metu vadovavo partizanams, kurie noringai ir mielai nugnybdavo ir žydus, iš ghetto ar valomų girių kitur slėptis skubančius.

"Dz. P. i Dz. Ž" praneša, kad ryšium su tuo tarp Izraelio ir Varšuvos vyksta gana nervingi susirašinėjimai ir pokalbiai. Gomulka savo tameli Boleslawą nutaręs ginti ir... jei Izraelis reikalautų išduoti, grasas sustabdysias žydų emigraciją į Izraelį.

3.

Eichmanas gana brangus "svečias", ir Izraelio vyriausybė jį ginsinčiam advokatui Dr. Servančiui jau išmokėjo \$20.000. Bet teismas išsimokės, nes bylos metui visi viešbučiai jau iš anksto išnuomotai. Lėktuvų linijos žada paleisti papildomų skridimų. Olandija gavo užsakymą tulpių. Mat, sveteliai visko gali įsigesti...

4.

Eichmano bylai pagyvinti padeda ir... žydai bėgliai iš Izraelio. Neseniai Ansbache (Vakarų Vokietijoje) svarstyta Fogielhuto ir Rindbergo prašymai suteikti jiems azilio teises. Abu žydu yra perėję į katalikybę ir — "tėvynėje nebėra tėvynės", nes rabinai ir jų ilgos rankužės anodu žydu visur persekioja: sunku gauti darbas, gavus gi dar sunkiau išsilaikyti. Visur statoma sąlyga, kad bent vaikai grįžtų į Mozės tikėjimą.

Ansbacho teismas bėglių žydų prašymą perdavė aukštesniajai instancijai. Mat, bėgliams iš anapus geležinės uždangos yra vad. Zenevos konvencija, o bėgliams iš Izraelio — jokio apsaugos įstatymo.

Žiniomis iš Prancūzijos, į Aleksandrijos prancūzų konsulatą arabai atlydėjo posenį žydą Lindskį, kuris prašo apsaugos ir talkos grįžti į Lenkiją ar į Vilnių, nes jis, kaip katalikę vedęs, Izraelyje yra persekiojamas.

5.

Kaip Londono lenkų spauda praneša, perraime pasirodė knyga "The Saving Remnant!" Išleido Rupert Hart-Davis, D. Britanijoje. Knygos autorius: Herbert Agar. B. B. C. knygų apžvalgoj kažkoks Brian Glanville kalbėjo:

"...Rusai žudė žydus. Žudė juos lenkai. Ukrainiečiai juos žudė. Lietuviai juos žudė... Kažkas baisaus..."

Baisus anti-semitizmas, bet "kažkas baisaus" ir neribotame filo-semitizme...

6.

"Nacių kergimo punktai" ir pn. antraštės neseniai pasirodė Vakarų Vokietijos spaudos puslapiuose. Tai ryšium su pareiškimu, kurį padarė "Hiag" (buv. Waffen SS narių savitarpinės pagalbos draugija).

Anot pareiškimu, kalbos apie "kergimo punktus" neturinės pagrindo. Ne veisimas "herrenvolko" rūpėjęs, bet globa vaikų, kurie, tėvams fronte ar per bombardavimus žuvus, pasilikdavo be duonos ir pastogės. Betgi spauda "Hiag" pareiškimu netiki, o Artur Brauner režisuoja filmą, kur vaizduojama "Lebensborn" planai ir planų įgyvendinimas.

Yra išlikę dokumentai, kurie rodo, kad "Lebensborn" punktuose jau bus gimę 11.000 kūdikių. Vėl sugrįžtama į Waffen S.S. karininko Peter Neumann'o knygą "Kapai kitų žmonių". Ji savo metu praėjo kone nepastebėta. Autorius na-

(Tęsinys 2 psl.)

J. Schellenschmied

TRUBADŪRAS

Emilis buvo drąsus ir ryžtingas vyras. Ir jis buvo išimylėjęs. Mergaitė buvo paprasčia kambarinė. Juodu susipažino tik šiandien.

— Kada mudu vėl susitikime, Ernestina?

— Tik sekmadienį...

— O gal kurią nors kitą dieną?

— Ne, aš turiu dirbti nuo ryto iki vakaro...

— Gerai! Ką gi padarysi! Bet aš kasdien priminsiu tau, kad myliu tave.

— Telefonu?

— Ne!

— Laišku?

— Ne!

— Na, tai aš nesuprantu...

— Labai paprasta: aš kasdien važiuoju pro jūsų namus automobiliu ir duosiu signalą. Tai bus mano pasveikinimas. Du ilgi švelnūs ir du trumpi švelnūs signalai.

— Tu tikras poetas, Emili! O sekmadienį?

— Aš atvažiuoju apie dešimtą valandą rytą.

Emilis tesėjo pažadą. Kasdien jis pravažiuodavo keturis kartus pro namą, kur gyveno Ernestina, ir trimituodavo. Jis trimitavo rytą septynią, dieną dviliktą, vakarą šeštą ir naktį dviliktą. Ernestina girdėjo signalus ir jautėsi laiminga. Motorizuotas išimylėjęs jaunuolis vis dėlto visai kas kita, negu pėsčias, nes pastarasis gali nebent tik kulnėmis sumušti. Ernestina pabusdavo, išgirdus signalus, du ilgus švelnius ir du trumpus švelnius; Ernestina užmigdavo, išgirdus du ilgus švelnius ir du trumpus švelnius signalus. Kuri kita mergaitė gali tuo pasigirti?

Savaitė turi šešias darbo dienas ir tik vieną sekmadienį. Pagaliau įvyko seniai lauktas pasimatymas. Ernestinos veidas buvo nušvities.

— Emili!

— Ernestina!

Laimę sudrumstė lyg iš žemės išdygęs policininkas.

— Palaukite! — sušuko jis ir kreipėsi į Emilį: Ar tai tamsa tasai trubadūras, kur čia kasdien trimituoja?

— Taip! — džiaugsmingai sušuko Ernestina. Jai labai patiko žodis "trubadūras".

— Kaip romantiška! — tarė policininkas. — Deja, tamsa turėsi šį sekmadienį praleisti daboklėje, nes įstatymai baudžia už bereikalingą signalų naudojimą.

— Ar įstatymai draudžia išimylėti?

— Ne, — atsakė policininkas, — bet jie draudžia be reikalo naudotis signalais.

Emilis susigriebė pirmas.

— Atbukęs įstatymų vykdytojau! — kreipėsi jis į policininką. — Argi tamsa niekad nesi buvęs jaunas ir išimylėjęs? Mudu negalime susitikti šiokiadieniais, aš neturiu telefono, bet aš myliu savo Ernestiną ir turiu jai kasdien

Stebuklinga filtravimo stotis

Į klausimą, koks žmogaus organas yra visų sudėtingiausias, dr. Arthur J. Snider atsako, kad ne širdis ir ne smegenys, o tas iš pažiūros paprasčiausias rudos mėsos luitas — inkstas!

Du, vidutinio kumščio didumo, inkstai perfiltruoja visą žmogaus kraują kas 27 minutes. Inkstuose esą apie pustrėčio milijono mikroskopinių filtriukų, vadinamų glomeruli, kas 24 valandos perkošia po 50 galionų skysčių ir po 5 galionus tirštinių. Kiekvienas inkstas turi po daugelį mylių ilgumo plonyčių vamzdelių, per kuriuos per tą laiką pereina nuo 2 iki 3 svarų druskos (valgomosios), svaras sodos, pusė svaro cukraus, ketvirtadalis svaro amino rūgščių ir arbatinis šaukštelis vitamino C ir visokių kitokių medžiagų.

Inkstas turi turėti kažką panašaus į nuosavus smegenis, nes jis pats apsprendžia kiek iš tų medžiagų reikia grąžinti kūnui ir kiek jų išmesti laukan, atmatomis.

Inkstas, be to, privalo išlaikyti labai griežtą balansą tarp bazių (alkalų) ir rūgščių. Jei, sakysim, kūne bus perdaug potašo (kalio), tai širdis gali staugi sustoti kaip nuo elektros smūgio. Todėl, tirdamas šlapime esančių atmatų sudėtį ir kiekį, gydytojas dažniausiai gali atspėti ligos pobūdį.

Būdami tokie sudėtingi, inkstai yra gana trapūs ir neretai sugenda. Dažniausios inkstų ligos yra akmenys, inkstų infekcija ir uždegimas, vadinamas nephritis. Negerai veikias, sergąs inkstas veda prie aukšto kraujo spaudimo, vandens šanariuose susirinkimo ir kt.

Dr. Aaron Grossman iš Cook apskrities ligoninės Chicagoje sako, kad inkstas turi žmogui nemažesnės svarbos kaip pati jo širdis, ir, galbūt, laikas pradėti ir savo inkstus mylėti ir gerbti nemažiau kaip savo širdį, tai yra jų neperkrauti ir neapsunkinti viršvalandžių darbu. Kaip "žudikas" inkstas po širdies užima ketvirtąją vietą.

pranešti, kad aš apie ją galvoju.

Ernestina pradėjo žliumbti. — Mano dienos turėdavo po keturias laimės minutes! Kai Emilis trimitavo, tai aš jaučiausi, lyg danguje.

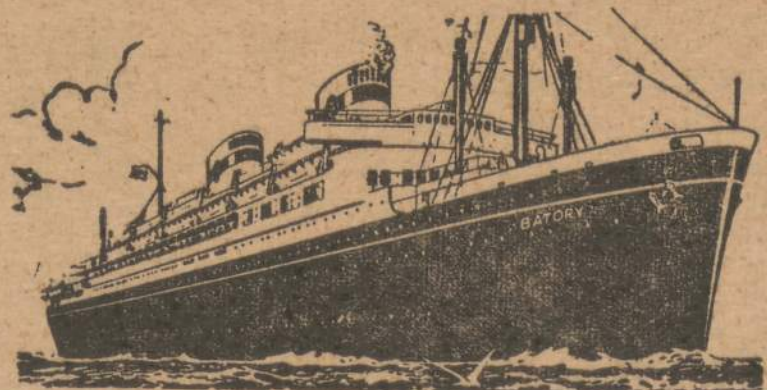
— Ar girdite? — sušuko Emilis. — Niekas negali man uždrausti trimituoti! Ir aš trimituoju kasdien!

— Jei taip, tai ir sekanti sekmadienį jums teks pasėdėti daboklėje.

— Bet ką gi turi daryti išimylėję?

Policininkas apsidairė, įsitikino, kad niekas jų negirdi, ir pašnabždomis pasakė Emiliui:

— Nusipirkite būgną, jaunuoli! Vazinėkite keturis kartus pro savo mergaitės namus ir muškite būgną! Tai iki šiol dar neuždrausta — tik trimtavimas... Vertė A. Z.

APLANKYKITE SAVO TĖVYNĖ!

Vykite patogiai ir komfortiškai žinomu

M.S. BATORY

Gdynia America Line laivu, iš Kanados uostų į Southamptono, Kopenhagos ir Gdynios Baltijos pakraštį (Lenkijoje), ir iš ten traukiniu arba automobiliu į visas Rytų Europos dalis.

Batory — tai modernus, be dėmės švarus laivas, su nepaprastai gražiai išpuoštais svečių kambariais ir patogiomis erdvėmis kapinomis. Jūs pasidžiaugsite šiltu draugiškumu, tradiciniai puikiais valgiais ir mandagiu patarnavimu, siekiančiu patenkinti keleivius ir jiems padėti.

LAIVŲ TVARKARAŠTIS 1961 METAMS:

Iš Montrealio — Bal. 13, Geg. 17, Birž. 13, Liep. 11, Rugs. 10, Rugs. 8, Spal. 6, Lapkr. 7, iš Quebec — Gruodžio 5.

275 svarų bagažas asmeniui NEMOKAMAI.

Dėl rezervavimo ir informacijų pasitarkite su savo vietiniu kelionių agentu arba

GDYNIA AMERICA LINE

192 BAY STREET

TORONTO, CANADA

BUKITE PASIRUOŠĘ VARTOTI NAILONĄ

Tai naujas Au-Tow raištis. Jis stiprus kaip plieninis, tačiau labai lengvas, svarus ir lengvai vartojamas. Net vaikas gali jį pritvirtinti nuo bumperio iki bumperio. Galima patraukti mašiną, sunkvežimį ar traktorių. Telpa mažame mašinos stalčiuje. 100% nailono gaminy su nerūdinančiomis sagtimis galuose. Tikrai būsite juo patenkinti, jei ne — grąžinsime pinigus. Nepraleiskite progos jį užsisakyti.

\$8.00 Vertės gausite už \$5 užsakę paštu.

TOWN & COUNTRY PRODUCTS

4726 N. E. Holsey Dept. A. F. Portland, Oreg.

Prof. Vaclovo Biržiškos

SENUJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ ISTORIJA

Pirmajame tome yra 208 puslapiai, o antrajame 226 pusl. Abu tomai minkštuose viršeliuose parduodami už \$4.00, o kietuose viršeliuose už \$6.00.

Abi knygas gausite, jei pinigus pasiūsite tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street

Chicago 8, Illinois

WHY SUFFER?

If you suffer with that A W F U L unbearable acid indigestion, heartburn, bloated - burning feeling under the chest, colicky gas pains in back, under the ribs, sides and stomach, headache pains caused by constipation or irregularity, biliousness, fever, nervous stomach, gall-bladder, liverbile flow disorder, sour-bitter bad taste in the mouth. Acids cause stomach ulcers and arthritis pains in body and joints. REMEMBER proper stomach functions are most important to every man, woman and child to have good health. So DON'T WAIT until it is too late to treat by medicine, take GASTRODEX by a teaspoon 2 or 3 times daily after eating and at bedtime, or whenever you do not feel good in your stomach. GASTRODEX is always needed in every home.

Results from the first teaspoon, or we guarantee your money back. Send money with your order. We do not ship on C. O. D.

Price only \$2.50 a Bottle

LUSCOE PRODUCTS INC. L. N.

806 BROADWAY — BUFFALO 12, N. Y.

SKAITYKITE NAUJIENAS

3 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, MARCH 11, 1961

Pabaltijo klausimu

(Tęsinys iš 1-^o pusl.)

tiek tolimesnėje praeityje, tiek dabartyje. Mat, tie autoriai į tą klausimą pažiūrėjo ne rusų tautos akimis ir ne grindžia jį Lenino išmintimi.

1944 m. Artur Attman parašė veikalą "Den ryska markantila i 1550 — talets baltiska 1558-1595 Lund", o Sven Syensson — "Den merkantila till Russlands anfall pa den livlandska ordensstaten 1538 Lund". Jo knyga išėjo 1951 m.

Vienas ir kitas tų autorių nušviečia Livonijos likimą, ir savo raštus pagrįsdami ano meto prekybos statistika, įrodo, kodėl rusų caras Ivanas Žiaurusis skverbėsi į Pabaltijo žemes, tai yra į Lietuvą ir į tas žemes, kur gyveno kuršiai, latviai, latgaliai, estai ir kiti, kas tada sudarė Lovoniją.

Esą, su feodalinės santvarkos Vakaruose nykimu ir kapitalizmo atkūtimu Vakarų valstybės, ypač Vokietija, buvo reikalingos žaliavų — grūdų, lino, kanapių, odų, gyvulių ir kitų maisto produktų. Ypač spraciai tada auga Vakaruose miestai buvo reikalingi maisto iš kitur. Tas prekes per Baltijos jūrą gabeno ten Lietuvos — Lenkijos valstybė ir kartu Livonijos ordino užkariautos tautos. Besivienijanči ir bekurianti savo valstybę rusų tauta jau buvo pajėgi pas save pasigaminti maisto daugiau negu jos gyventojams reikėjo. Autoriai įrodo, kad ir tada Rusija jau turėjo tiesioginį susisiekimą su Vakaraus per šiaurės Archangelsko uostą ir Narvos upę. Toji upė jau buvo rusų užimta. Bet rusai nerimo ir dėjo pastangas susirasti artimesnius vandens kelius per Baltijos jūras. To meto carui Ivanui Žiauriajam karo žygiai į vakarus, tai yra į Pabaltijo žemes nebuvo sėkmingi. O be to, Vakarų prekyba su Rusija taip pat nebuvo Vakarams naudinga, — rusai daugiau išveždavo svetur negu patys Vakaruose nusipirkdavo.

Vieno ir kito autorių būta kantrių ir kruopščių. Vienas ir kitas jų ano meto Vakarų muitinių archyvuose gerokai pasiknisę surado statistinės medžiagos jų teigimams patvirtinti. Be to Rygos, Tallino, Tartu ir kitų miestų ūkinė statistika jiems taip pat nebuvo svetima, — ir čia jie surado senovės užsilikusius archyvus, ir jais atsirėmę savo teigimus grindžia.

Rusofilas estas Kruus smerkia vieno ir kito tų autorių darbus kaip šališkus. Esą, jiedu nepabojo bręstančios ir augančios Rusijos valstybės ūkinių reikalų ir, be to, anot jo, toji judviejų surinkta muitinių statistika nėra tiksli, nes ne visi prekybiniai sandoriai to meto buvo muitinėse registruojami, muitinami. Estas Kruus stengiasi įrodyti, kad to meto Rusijos karo žygiai į Pabaltijo žemes nebuvo Rusijos imperializmo vedami. Jie buvę greičiau išprovokuoti vieny ir

kitų. Be to, į tas žemes tykojo ir švedai imperializmo dvasia pakaustyti. Tad Kruus to meto Rusijos skverbimąsi į Pabaltijo žemes pateisina.

Jei dėl šių dviejų autorių rusofilas Kruus kiek švelnus (jų labai nepuola, tik prikiša jiems, kad vienam ir kitam svetimas Lenino mokslas ir todėl jų istoriniai veikalai tarnauja tik buržuazijai), tai jau amerikietį Walter Kirchner už jo veikalą "The Rise of the Baltic Question" (Newark, Delaware) Kruus puola atsiraitytojes, nesivaržydamas tokiais įtarimais, kaip karo kurstytojas, revanšistas ir panašiai.

Walter Kirchner, atsirėmęs į tolimesnę Pabaltijo tautų praeitį, daro tokias išvadas, kad tiek anais senais metais, tiek dabar Pabaltijo tautų likimo klausimas nebuvo išrištas, — jis buvo ir pasiliko atviras. Dėl tų žemių varžėsi ir tebesivaržo Rytai ir Vakarai.

Čia Kruus skelbia dagi tokią nesąmonę, kad, toms tautoms įsijungus į Rusijos imperiją, jos net šimtus metų ramiai, jokių karų nesukrečiamos gyveno.... Jas apsaugojo nuo karų Rusijos imperija. Kruus net pamiršta, kad Rusijos užkariauta ir padalinta Lietuva ir Lenkija buvo 1794 m. ir kad, be karų, beveik kas 25-30 metai Lietuvoje ir Lenkijoje buvo sukilimai, jau nekalbant apie Napoleono karo žygi per tas žemes, pirmąjį pasaulinį karą ir anksčiau generolo Suvorovo siautėjimą Lenkijoje, o Lietuvoje — Muravjovo — Koriko metus. Tokius ir panašius sukrėtimus turėjo Latvija, Estija bei Suomija.

Estui Kruus labai nepatinka, kad W. Kirchner pasisako, jog Pabaltijo tautų likime turi lemtingos reikšmės jų geografinė padėtis. Suprask, Rusų imperialistiniams užsimojimąms tos tautos stovi skersai kelio. Rusija niekad su tomis tautomis nenorėjo geruoju susitarti dėl vandens kelių per Baltijos jūras ir susiprasti kitais ūkiniais reikalais. Rusija karu veržėsi į tas žemes — kaip praeityje taip ir dabar ginklu jas užkariavo. W. Kir-

chner ir dabar tai nelaiko "Pabaltijos klausimo" išprezdimu. Jo įsitikinimu ir dabar tas klausimas yra atviras, neišpreštas, pasilikusi neužgydyta žaizda.

Gi estui Kruus tas klausimas dabar yra galutinai ir visiems amžiams išpreštas. Ir išpreštas pačių darbo žmonių pastangomis. Matykite, nesavanaudė, geraširdė Rusija tas tautas tik kilnumo sumetimais, jų prašymo išklausi, jas apgynė nuo Vakarų imperialistų.

Estas Kruus šiaip rašo: "Teigdamas, kad Pabaltijos klausimas ir dabar nėra išpreštas, Kirchner paneigia tai, kokią didelę laisvinimo reikšmę Pabaltijo tautoms turėjo didžioji spalio revoliucija. Sovietų valdžia niekad netaikė Pabaltijo tautoms paveldėjimo prado buvusios carinės Rusijos. Sovietų Rusija tas tautas pripažino kaip suverenines šeiminkes savo žemėse. Jos pačios sprendė savo santykiavimą su Sovietų respublika".

Toliau jis nušneka, kad dėka Vakarų imperialistų pavyko užgniaužti tų tautų laisvę ir primesti joms valdžią, bet štai didysis tėvynės karas (suprask, Rusijos karas) išlaisvino tas tautas iš fašistinės okupacijos, ir dabar jos, tos tautos, laisvu apsisprendimu ir visiems laikams įstojo į sovietų tautų šeimą lygiateisėmis.

Anot jo, tik Vakarų zaunos, kaip ir W. Kirchner, šneka, kad menamai Pabaltijo klausimas ir dabar dar nėra išpreštas.

Esą, Pabaltijo tautos, kaip ir kitos tautos, vis labiau įsitikina, kad jų likimas išpreštas galutinai ir visiems laikams.

Estas Kruus, yra net tokio įsitikinimo, kad rusų caro Ivano IV karo žygių nesėkmė Pabaltijo žemėse, atnešė toms tautoms didžiules nelaimes. Jų žemės virto karų vieta tarp švedų ir rusų. Daug turėta tada nostolių žmonėmis ir turta. O įsigalėjo tų žemių daly švedai, tai tos žemes buvo paverttos švedijos kolonijomis, — ir joms, tautoms, buvo primestas sunkus švedų jungas. Tik Rusijos šiaurės karas

XVIII amžiuje tas tautas išlaisvino ir nuo tada prasidėjo jų klestėjimas. Tai esą ir buvo teigiamas, progresyvus reiškinys tų tautų įjungimas į Rusijos imperijos sienas.

Bet ką tas rusų nacinis "progresyvus reiškinys" turėjo ir turi bendro su komunizmu, tai vienam tik rusofilui estui Kruus yra žinoma.

Iki šiol mūsų spaudoje nebuvo pastebėtas įdomus ir vertingas Walter Kirchnerio veikalas "The Rise of the Baltic Question". O jis vertas dėmesio, ypač tiems, kas rūpinasi Lietuvos likimu ir kartu kas domisi tuo, ką kiti rašo apie mus.

DELICIOUS CAKES FOR WEDDINGS SHOWERS — BIRTHDAYS "Highest Quality—Lowest Prices" Try our Delicious old Fashioned RYE BREAD ORIGINAL BAKERY 1741 W. 51st St. — PR 6-8414

AIRPORT TOY & HOBBY CENTER Gifts for any occasion for children of all ages. GAMES — PUZZLES — STAMPS & COINS TOYS & HOBBIES Open daily & sat. 9—6. Mon. & Fri. 9—9. 5636 W. 63rd St. PO 7-5685

VOGUE CARD AND GIFT SHOP Card's and Gifts For all Occasions 2410 W. 63rd St. PR 6-6580

DĖMESIO VISIEMS

Esamais JIB vaistais, F-la — 1-25849

100% išgydoma pleiskanos, plaukų slinkimas, niežėjimas, šašai ir atgaunama jaunystės plaukų spalva.

Patyrę vaistų gerumą, patarkite giminėms, kaimynams ir pažįstamiems. Jei neišgydytų, pinigai gražinami. Reikalaujamas vaistus siunčiame COD.

Vaistai gaunami Drug'store 2458 W. 69th St. Chicago 29, Illinois.

JOSEPH McPHEE FUNERAL HOME Joseph & James McPhee, Directors Air Conditioned Chapels Ample Parking Area. 7133 SO. WESTERN AVE. PR 6-0776.

4 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, MARCH 11, 1961

Ulm, Minn. — Taip berniukai leido laiką, kai nustojo snigti (prisnigo 14 colių gilumo sniego).

BOSTONO MENININKAI PASVEKINO LOS ANGELES MENININKUS

Lietuviai menininkai iš Bostono kolegiskai pasveikino Los Angeles Dailių Menų Klubą

Los Angeles Dailių Menų Klubas 1961 vasario 25 d. susirinkimui pirmininkavęs Bernardas Brazdžionis dalyvavusiems perskaitė iki šiol nerašytas, bet iki šiol griežtai visų DMK narių puoselėjamas taisyklės. Tam tikrais atvejais jos griežtokos. Jei numatytas į Dailių Menų Klubą priimti rašytojas Juozas Švaistas nesibijo jų, lai paskaito savo įstojamąjį pasisakymą — credo.

Žilaplaukis, gausybės knygų autorius švaistas, visus tykiai apžvelgęs, išsitraukęs iš vidinio švarko kišenius pradėjo skaityti savo credo, užvardinęs „Prie slenksčio“.

Kritiška rašytojo plunksna nupiešė savo gyvenimą nuo vaikystės iki karininko, Keturių Vėjų. Prisiminimuose anų laikų kolegos, veikėjai: Kazys Binkis, Juozas Tysliava, Petras Vaičiūnas, Jonas Jablonskis. Pirmieji rankraščiai. XXVII knygos mėgėjai. Dailių Menų Klubas. „Jei neturėčiau kilnesnių idėjų ar savo dvasiai pasireikšti pomėgių, gyvenimas vien tik kasdienybėje, materialiniais siekimais būtų be galo tuščias ir sunkus, lyg miršin pasmerktųjų kalėjimas“ — savo credo užbaigė švaistas.

Atsakymą į Juozo Švaisto credo paruošė DMK narys Bronys Raila. Smaikščiu stiliumi Raila pakabina švaisto kritiškas pastabas, kodėl mūsų vardas lyg liūliuojantis, o ne koks keistuoliškas. Suminėjo keletą Dailių Menų Klubo narių, savo kultūrine veikla žinomų plačiajai lietuvių visuomenei kaip veiklius, kūrybingus, ugingus. Vardas, lyg skraistė, nesudaro nei didelių veikėjų, nei kultūrininkų. „Iš mūs atėmė žemę, tautą, laisvę, paskutinius skatikus, pilietybę ir norėtų atimti žmogišką garbę. Daugelio mūsų kančios, kasdieniniai skausmai ir rūpesčiai naujame likime neapsakomi, gal tik poeto, romanisto, dailininko, muziko ar aktoriaus teįmanomi išreikšti ir vis dar tik labai blankiai teisreiskiami. Normaliai mums reikėjo senai žlugti, sutirpti fabrikų katiluose ar tik sielvarte raudoti ir ašaromis užsikrimsti tomis trumpomis poilsio ir savaitgalių valandomis. Bet mes nesulinkame tai daryti, protestuojame, nepasiduodam, dailiai šukuojame plaukus ir pasidabinam geriausiais savo parėdalais, kuriuos užsidirbome savo pūslėtomis rankomis. Ir tai nėra mūsų dvasios žlugimas ar išsigimimas, bet mūsų gyvybės ir protesto forma. Tai savotiška revoliucija prieš likimą! Sutaršyti plaukai ir blue jeans šioje vietoje ir šioje kompanijoje greičiau būtų mūsų kapituliacija ir desperacija, kurią jau išgyvena dalis Amerikos jaunimo, dar nesuspėjusio nei surasti, nei pra-

rašti žinomas iš žymiai vėlesnio laiko. Prašė, jei kam paviktų apie tai daugiau sužinoti — paskelbti spaudoje.

Danai nori steigti naują „Nobelio premiją“

— kalbėjo Bronys Raila. Visi dalyvavusieji, kaip kas išmano, pasveikino naująjį Dailių Menų Klubą narių Juozą Švaistą.

Netikėti svečiai

Kvietimuose pirmininko įrašyti netikėti svečiai paaiškėjo antroje programos dalyje. Tai žinomųjų lietuvių kultūrininkų, specialiai Los Angeles Dailių Menų Klubui, paruošta ir į garso juostą įrašyti jų linkėjimai, vadovauti poeto, dramaturgo Stasio Santvaro. Daugumas jų iš Boston, Mass. Juos girdėjome šia eile:

Antanas Vaičiūlaitis, rašytojas klasiką, paskaitė savo poemą. Zigmąs Gavelis, jaunas, talentingas poetas — 3 eilėraščius. Juozas Mikuckis, ugningasis poetas, beveik legendarinis Nepriklausomos Lietuvos kūrimosi karys — 4 eilėraščius. Širdingą Alės Santvarenės žodžiai. Aktorius, dainininkas Jonas Vasiliauskas paskaitė Maironio prologą „Kestučio mirtis“. Lietuvių literatūros neoklasikas Stasys Santvaras — šešetą savo eilėraščių. Poetas Pranas Lembergas — 4 eilėraščius. Režiserė Aleksandra Gustaitienė padėklamavo DMK narės Eelenos Tumienės poemą iš knygos „Karaliai ir šventieji“. Pauslas Kirša, neseniai pagerbtas garbingame septyniadešimtmetyje, padėklamavo penketą savo eilėraščių. Gį Antanas Gustaitis pralinksmo savo „Mano moderniąją pasaulėžiūrą“ ir „Stabmeldišką maldele“.

Baigė Stasys Santvaras žodžiais: „Tegul žydi ir klesti Dailieji Menai ir visi jų mylėtojai ir puoselėtojai!“

Visi klausiusieji kolegų iš Bostono paruoštą sveikinimą išklaušė pakiliu susikaupimu. Ne visi ir ne visus asmeniškai pažįsta. Kiti matyti labai seniai. Bet visi žinomi iš raštų, knygų, spaudos, kultūrinės veiklos.

Mielieji tos puikios programos sumanytojai, paruošėjai, dalyviai: priimkite, šiuo kart per spaudą, nuoširdžiai kolegiskus dėkojimus iš kito Amerikos krašto, iš užu tūkstančių mylių; visi Dailieji Menai džiaugiasi Jūsų pradėtuju bendravimu. Jūsų sveikinimai palydėti nuoširdžiais plojimais. Visi jaučiasi Jums skolingi.

Po to prof. Mykolas Biržiška visų dėmesį prašė atkreipti į „Sandaros“ nr. 4, 1961 sausio 27 d. laidoje išspausdintą rašinį, kad Dancigo bibliotekoje rasta senų rankraščių, tarp jų 1592 metais Vilniuje išspausdinta lietuvių gramatika. Jei feisybė, tai būtų iki šiol lietuvių literatūros istorijai nežinotas dalykas, nes pats pirmasis lietuvių gramatikos rank-

nuotraukų. Apgailestauta dail. Vladą Vaitiekūną paliekant Kaliforniją ir vykstantį su žmona atgal į Chicago.

Naujas pirmininkas sekančiam susirinkimui nenumatęs įvesdinti naujo nario. Po vieną naują DMK narį priimta paskutiniuose dviejuose susirinkimuose. (lg).

SIUNTINIAI I LIETUVĄ

ir kitus kraštus

Jūsų pristatyti ir iš Europos (iš katalogų).

Siunčiame akordeonus, gitaras, siuvamas mašinas ir kt. Viskas žymiai nupigintomis kainomis.

Overseas Cargo Co.

514 W. Pershing Rd. (39th St.)

CHICAGO, ILLINOIS

Tel.: OA 4-9079

Vedėjas P. NEDZINSKAS

VACLOVO BIRŽIŠKOS KNYGOS

„Naujieneose“ galima gauti šias prof. Vaclovo Biržiškos lituanistines knygas:

1. Senujų lietuviškų knygų istorija, I dalis, 208 pusl.	\$2.00
kietais viršeliais	\$3.00
2. Senujų lietuviškų knygų istorija, II dalis, 226 pusl.	\$2.00
kietais viršeliais	\$3.00
3. Aleksandrynas, senujų lietuvių rašytojų, rašiusių prieš 1865 m., biografijos, bibliografijos ir biobibliografijos, I tomas, 431 pusl., kieti viršeliai	\$7.50
4. Praeities pabiros, rinkinys straipsnių iš Lietuvos praeities, 352 pusl., kieti viršeliai	\$6.50

Čia suminėtas knygas pasiūšime paštu, jei nurodytas pinigų sumas čekiu ar Money Orderiu pasiūšite tokiu adresu:

„NAUJIENOS“, 1739 So. HALSTED STREET
CHICAGO 8, ILLINOIS, USA.

NELAUKITE - RYTOJ GALI BŪTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šlap kę apdrausti, rinkelaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimai liūtikus, neturėsite jokių nemalonumų.

„Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters“

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET   KAMBARYS 1043
Telefonas: CEntrai 6-5208

Generaliai Agentai šių Kompanijų:

COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

SIUNTINIAI I LIETUVĄ

SIUSKITE DOVANAS VELYKOMS

Geriausiam patarnavimui pasirinkite seniausią bendrovę Chicagoje, kuri jau nuo 1947 metų pati turi pasirašiusi sutartį su

INTURISTU MASKVOJE.

Mūsų imamas patarnavimo mokestis pigiausias. Per mus siūsti siuntiniai pasiekia gavėjus greičiausiai Turime didžiausią pasirinkimą geros rūšies prekių.

Atvykus automobiliu, dviejų valandų parkinimo išlaidos atlyginamos. Prašykite naujo katalogo.

TELEFONUOKITE:

Phone:
WA 2-9354

CENTRAL
PARCEL
SERVICE, INC.

220 S. STATE ST.
Chicago 4, Ill.

MENO ŽINIOS

Tvarko MIKAS ŠILEIKIS

PROTESTUOJA DĖL MENO KRITIKOS

Prieš porą metų mūsų spaudoje daug ginčų sukėlė 60 asmenų paskelbtas Kultūrinio nuosmūčio manifestas. Vasario 26 d. New York Times tilpo 49 asmenų pasirašytas protesto pareiškimas prieš to dienraščio meno skyriaus redaktorių John Canaday, kuris keliais atvejais, turėdamas "nugarbingų motyvų", nepalankiai pasisakė dėl Amerikos moderniojo meno. Canaday esąs šališkas ir siūlo jį pavyti.

Protestą pasirašiusieji yra Harvardo universiteto profesorius James S. Ackerman, Princeton universiteto meno ir archeologijos fakulteto asistentas profesorius Robert Rosenblum, du New Yorko universiteto profesoriai: pirmasis filosofas Wm. Barrett, o antrasis meno skyriaus vedėjas Howard Conant, Yale universiteto prezidentas, keletas meno kritikų, redaktorių, rašytojų, dailininkų, muzikų bei mokslininkų.

Jie cituoja John Canaday straipsnių ištraukas, kurie buvo spausdinami N. T. 1959 ir 1960 m. Kritikas įžeidė ir paniekinęs gyvuosius dailininkus, tuo pačiu kartu mokslininkus ir dvasinės kultūros auklėtojus, kurie domisi moderniuoju menu ir vertina naujuosius atsitikimus. J. Canaday 1959 m. rugsėjo 20 d. savo skiltyje yra be kita ko pasakęs, kad

"...visas reikalas yra paremtas apgaule iš blogiausios pusės, o iš geriausios — lengvatiškai kūrta vidutinio lygio meno mokykla."

1960 m. spalio 29 d. Canaday rašęs, jog "...smegenų plovimas eina universitetuose ir muziejuose."

Dailės kritikas turi teisę viešai reikšti savo mintis dėl meno, kaip ir literatūros arba muzikos kritikas, bet po "manifestu" pasirašiusieji palaikė užgauliojimu kūrėjų meiningų ir paneigimu moderniosios dailės idėjas.

Kritiko terminologija esanti net daugiau negu paneigimas. 1960 m. Canaday yra taip išsireiškęs dėl abstraktizmo:

"Chaotiška baimė ir keista modernaus meno prigimtis, lengvai išaiškinama: Dailininkas pagaliau pasiduoda savotiškam malonumui, kuris jungiamas su darbu ne kaip nepriklausomas visuomenės narys, kuriai jis reikalingas, bet pasilieka su mažą grupę žmonių, kurie arba kaip profesionalai arba kaip mėgėjai suinteresuoti mainyavimo veikla, — vieną dalyką keičia kitu."

Meno kritikas esąs subjektivus, nes dailės nenagrinėjas.

Vietoje į šį svarbų dalyką žvelgti iš intelekto pusės, jį su-lygina juos su žiopliais, pakalikais, gobšiais ir pan. Toks kritikas vaidinąs agitatoriaus vaidmenį. Mūsų nuomone, p. Canaday vis dėlto yra ir daug tiesos pasakęs.

Kiekvienas meno sąjūdis ir stilius prasideda iš nusistovėjusių formų, kaip istorija rodo, nebūtinai iš genijų arba nereikšmingų dailininkų. Per du tūkstančius metų keičiasi menas ir pats gyvenimas — senųjų vertybių potencialumas mažėja dėlto, kad į praeitį stumia naujos idėjos, nauji reikalai bei skirtingas supratimas naujo gyvenimo būdo. Menas turi gyvenamojo laiko charakterį ir daug abstraktių idėjų, iš kurių vėliau gaunami geri arba blogi rezultatai. Būtų perdidelė kaina mokama už tai, kas buvo pastovu ir tikra ir iš to taško toliau nė žingsnio, žinant, kad nieko pastovaus nėra. Mes gyvename savo amžiuje, — mokslo ir ieškojimų epochoje, savo aplinkoje, kurią patys sudarome iš patyrimų ar apsirinkimo, neišskiriant meno ir mokslo kultūros bendrai.

Būdingas vokiečių skulptorių sąjungos dekanas Gerhard Mareks pasisakymas dėl moderniojo meno, kad "šaltakraujis" modernusis menininkas savo intelektu palengva nugaija tradicinį meną. Jisai sako:

"Nėra esminis reikalas sekti laiko tekme ir tuo pačiu kartu sekti savo bendralaikius, kurie pretenduoja savo 'originalumu'. Aš nesakau, kad visas modernusis menas yra klaidingas. Menas visada privalo turėti bendro su laiku ir žmonėmis, bet aš negaliu priimti jo vystymosi būdo. Šių dienų dailininkai bijo gyvenimo ir gamtos. Mūsų galva yra paprastas aplinkos veidrodis, bet jos viduje labai nedaug. Goethe taip pat yra pasakęs: 'Niekas daugiau, kaip iš mūsų galvų kvailystė išlenda.' Dailininkai bijo tradicijos retėjų."

Iš vienos pusės formalistinių dailininkų reakcija prieš realistinį elementą, o iš antros — tradicinių dailininkų kova dėl palaikymo susenusių formų, kurios visuomenei vis tebėra priimtinos, privertė vienus nemėgti gamtos, o antruosius — moderniosios dailės. Šį ginčą tarp menininkų ir visuomenės tenka analizuoti ir aiškinti kultūringu būdu. To darbo turi imtis intelektas. Analizuojant meno srovių susikirtimą, kai ką neišvengiamai reikia griauti, kad rasti vietos naujiems pagrindams, nors ir einant iš vieno chaoso į kitą, — biau-
M. S.

Pasikalbėjimas su dail. J. Akstinu

Šiandien atidaroma kanadiškių paroda

Kanados lietuvių dailininkų J. Akstino ir V. Remeikos rengiamos kovo 11 d. Čiurlionio Galerijoje Chicagoje meno parodos proga, šio skyriaus vedėjui buvo malonu pasidalinti mintimis su dail. J. Akstinu, gyvenančiu Montrealyje. Dail. J. Akstinas plačiai reiškiasi ne tik tai vaizdinio meno pasaulyje, bet ir scenoje. Scenos darbą pradėjo dar Vokietijoje, taip pat yra sukūręs scenos dekoracijų ir pats vaidinęs. Šiuo trumpučiu interview čia neįmanoma visa atpasakoti šio jauno talentingo menininko nueitąjį kelią ir ryžtą kurti,

padarant dar biauresniu.

Tiesa, kaip p. Canaday yra pasakęs, kad yra organizuotas spaudimas, su tuo reikia sukurti. Panašų spaudimą ir griežtus reikalavimus turėjo prancūzų senoji akademija, kurios disciplinai visi dailininkai ir meno kritikai turėjo paklusti. Kas atsitiko? Dailininkai atsimetė nuo jos. Šiandien yra faktas, kad universitetai ir muziejai propaguoja moderniojo meno sąjūdį. Jie yra teisingi, nes žmogus eina ieškojimų keliu ateitin ir ima atsakomybę už savo darbus.

UŽ IR PRIEŠ

Po išspausdinto "manifesto" N. T. kovo 5 d. paskelbė, kad redakcija gavo 186 laiškus ir telegramas su atsiliepimais dėl protesto prieš meno kritiką John Canaday. 164 atsiliepusių gina p. Canaday, kiti palaiko protestuojančių pusę. N. T. kovo 5 d. įdėjo 24 laiškus, kurie palaiko Canaday, o 11 laišku, kurie prieš jį.

Laiškuose yra įdomių pasisakymų. Vienas pareiškė taip: "Perskaitęs (vasario 26 d.) protesto laišką, aš buvau prirentas ir piktas dėl vulgariškos ir vitrioliškos atakos prieš p. Canaday. Aš nesipriešinau, jeigu būtų šios grupės išmintinga kritika, bet aš negaliu nesipriešinti piktam ir nedoram jų laiško turiniui. Priešiuos remdamasis žmoniškumo principais, prieš grupinius parašus, kurie neturi teisės nei meno, nei kritikos dalykuose drausti pasisakyti. Išsiveržėlių grupė, kuri ruošė šią ataką, ilgą laiką šiuose puslapiuose dominavo diskusijas meno klausimais, kuomet jie turi savo žurnalą ir juos remia muziejai. Jeigu jie būtų buvę saugūs ir patikimi, tai p. Canaday vedamoji meno skiltis nebūtų sukėlus jiems tokios isterijos".

Kitas asmuo sako, kad šitokia ataka prieš laisvą spaudą, yra rodymas despotiškų kėslių prieš žmones, kurie turi teisę laisvai galvoti ir kurti, bet bandymas "užčiaupti burną", stato pavojun pačią demokratiją.

6 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, MARCH 11, 1961

bet mūsų visuomenė pati turės progos pamatyti šiu dviejų svečių kūrinius šį šeštadienį 7:00 v. v. Tiesa, praėjusiais metais freiburgiečių dailininkų Gintaro surengtoje meno parodoje Č. G. Akstino ir Remeikos kūriniai, čikagiečiams taip patiko, kad į Kanadą nei negrįžo.

— *Leiskite paklausti: kiek laiko skiriate kūrybai? Šis klausimas tremties gyvenime menininkui yra labai aktualus.*

— Į šį klausimą labai sunku atsakyti. Galvoju, kad aktualus paveikslų tapymas prasideda pašmonėje, stebėjime gamtos ir žmonių ir visos aplinkos. Idėja ar mintis, išnešioti ir pribrendinti dailininko viduje, eventualiai įgauna technišką apipavidalinimą, konkrečiam išpildymo procese. Tokiu būdu praleistas laikas paveikslų tapyme yra tikrai dalis darbo, kuris reikalingas pilnam paveikslų gimimui.

Tremties dailininko, tęsia dail. Akstinas, problema adoptuoti naujose sąlygose sukeltą sunkumą, tačiau tenka skirti kiek įmanomai daugiau laiko tapybiniam darbui. Būtų idealu, jeigu sąlygos leistų dirbti bent kiekvieną dieną.

— *Jūs, kaip moderniosios dailės atstovas, be abejo, turite savo pasaulėvaizdį bei pažiūras į kūrybą, koks tapybos žanras jums artimesnis?*

— Į šį plačiai diskutuotą klausimą neįmanoma keliais žodžiais atsakyti. Tikiu, kad kiekvienas sąžiningas dailininkas turi daug gero ir įdomaus savo darbuose. Kiekvienas šimtmetis ir jo atstovai turi vienodą vertę ir pagarbą. Meno kritikų pareiga suskirstyti dailę ir jos atstovus į sroves, žanrus etc., gi dailininkui nėra laiko varžtų. Kiekvienas meno kūrinys BC, AD ar dabartyje vienodai yra pajėgūs ir priimtini. Aš nenorėčiau vadinti save priklausančiu bet kokiam žanrui ar krypčiai, visus gyvus ir dirbančius dailininkus priskirčiau į "contemporary" grupę.

— *Kiekvienam dailininkui kūryba yra pirmoji vietoj, bet materialinė pusė dažnai palaūžia menininko tikrąjį pašaukimą. Ar šis reiškinys kelia abejonių dėl meno kokybės?*

— *Be abejonės. Didžiausia laimė dailininkui yra tapyti paveikslus. Materialinė pusė, kaip pardavimas, yra moralus, kartu ir materialinis paskatinimas ir įvertinimas dailininko darbo ir siekimo. Originalus kūrinys nėra "assembly line" produktas ir tuo būdu grynas komercinis traktavimas yra neįmanomas ir kenksmingas tiek dailininkui, tiek suinteresuotai visuomenei. Pardavimo transakcija yra didelė pagalbinių priemonė dailininko išlaidų raidoje.*

— *Man atrodo, kad mentis (Tęsinys 7-me psl.)*

Pasikalbėjimas...

(Tęsinys iš 6-to pusl.)

ninkas neprivalėtų per daug nutolti nuo realaus gyvenimo, bet, deja, paskutiniaus dešimtmečiais menininkas eina sau, o visuomenė jam nugara atska. Kaip Jūs galvojate?

— Sekant dailės raidą ir įsidėmint, kad kiekvienas kovojantis ir siekiantis dailininkas yra inovatorius naujo priėmimo ir technikos, nėra jokio pavojaus, kad dailininkas nutolsta nuo realybės. Realybės sąvoka yra gana plati. Be abejonės, kūriantis dailininkas nesilaiko socialinės ir tradicinės realybės. Dvasinė arba jausminė realybė egzistuoja be pakaitos per visą žmogaus evoliuciją ir, galbūt, ne dailininkas, o visuomenė tolsta nuo realybės. Materialinė realybė nėra ypatingai būtina pilnam žmogaus išsipildymui. Gi dvasinė egzistencija yra būtina realybė žmogaus gyvenime. Stagnacija — tradicinius sustingimas ir skonis yra vienintelė spraga, stovinti tarp dailininko ir visuomenės, kurią panaikinus, atsirastų bendradarbiavimas ir supratimas.

— Ką galėtumėte pasakyti apie scenos meną? Rodosi, Jums ir ši meno sritis nėra svetima, nes aktyviai veikiate — dekoracijas piešiate ir vaidyboje dalyvaujate.

— Scenos meno ir mūsų teatro reikalai ne kartą buvo gvildenami spaudoje. Problema yra paprasta — trūkumas scenos veikalų, laiko ir pinigų. Svarbiausia, kad teatrinis žodis būdamas daugiau negu surištas su žiūrovu ir sąlygomis, yra beveik besąlyginiai skiriamas etninėm grupėm. Teatro pagrindinė priemonė — gimtoji kalba neleidžia teatrui išeiti iš lokalinio pobūdžio ribų ir tuo būdu pasaulinėje platformoje aukštesnio lygio pasiekimas yra vargu ar įmanomas. Lietuviškos scenos būtinybę galėčiau sulyginti su šeštadieninėm mokyklom, kaip vieną iš stipriausių ryšių su gimtąja kalba. Dekoratyvinis menas besąlyginiai surištas su teatru, taigi teatro egzistencija reguliuos dekoratyvinį meną.

— Kokius ryšius turite su dailininkų organizacijomis, kokias parodas turėjote ir kokius planus turite ateityje?

— Į tuos klausimus tegaliu labai trumpai atsakyti. Dalyvavau įvairiose lietuvių ir kanadiečių parodose, įvairiose vietovėse (Montrealis, Hamilton, London, etc.). 1960 m. suruošiau savo darbų parodą Montrealyje. Ateityje noriu suruošti parodas tiek lietuviškai tiek kanadiškai visuomenei.

J. Akstinas 1954 m. dalyvavo 71-oje Pavasarinėje dailės parodoje, surengtoje kovo 17, bal. 18. The Montreal Museum of Fine Arts. Parodoje buvo 140 kūrinių, Akstino kūrinys "Rudens peizažas."

Mikas Sileikis

"Alkos" Dramos Sambūriui vadovauja dinamiškas teatralas - aktorius JUSTAS PUSDEŠIS

AR TU SUPRANTI, KĄ REIŠKIA AMŽINAI?

(A. Škėmos "Žvakidės" pastatymo proga)

Sekmadienį, kovo mėn. 19 d. Marijos Aukšt. Mokyklos Auditorijoje iš Detroito pakviestas dramos sambūris "Alka" statys Antano Škėmos 2 veiksmų vaidinimą "Žvakidė". Tai veikals, laimėjęs 1956 metais "Darbininko" dramoms premiją.

Antanas Škėma, vienas ryškiausių lietuvių tremties kūrėjų, savo kūryboje bene universaliausias: ir jis novelistas ("Nuodėguliai ir kibirkštys", "Šventoji Inga"), ir romanistas ("Baltoji drobule") ir, pagaliau, poetas ("Čelesta"). Tačiau jis stipriausias dramoje. Modernioji lietuvių drama be Antano Škėmos veikalų ("Vieną vakarą", "Živilė", "Vienas ir kiti", "Pabudimas", "Žvakidė") šiandien sunkiai bebūtų įsivaizduojama.

Savo dramose Antanas Škėma skverbiasi gilyn į žmogų, scenos švieson keldamas tamsiausias jo sielos užkampius. Amžinosios žmogiškos būties problemos apvelkamos dabarties rūbu ir žiūrovui bei skaitytojui pristatomos modernia dramine forma. Formos ir rūbai nuolat keičiasi, tačiau žmogus vis lieka tas pats.

"Žvakidėje" bibliškąją Kaino ir Abelio tragediją A. Škėma perkelia į šiuos laikus.

— Dail. Telesforo Valiaus apžvalginė grafikos paroda nuo kovo 1 d. vyksta Toronte, Dailių Menų galerijoje. Paroda baigsis kovo 13 d. Dail. Valius yra plačiai žinomas grafikas, dalyvavęs kaip lietuvių, taip ir kitataučių grupinėse parodose.

— Akstino ir Remeikos paroda rytoj bus atdara nuo pietų ligi 9 val. vakaro. Kitomis dienomis — nuo 6 ligi 9 val. vak. Vieta Čiurlionio Galerija (Jaunimo Centras).

— Dail. J. Pautieniaus paroda Rochester, N. Y. atidaroma šiandien 3 val. popiet šv. Jurgio parapijos salėje 555 Hudson Ave. Išstatyta 35 aliujinės tapybos darbai.

Nors autorius to niekur aiškiai nepasako, tačiau galima nujauti, kad veiksmas vyksta Lietuvoje pirmajam bolševikmečiui besibaigiant. Kalvio ir dievdirbio Adomo sūnus Kostas iš prigimties maištininkas, pavyduolis, pasalūnas, menkaverstystės komplekso kankinys. Jis už kažką kersija visam pasauliui, išdavinėdamas jėms (priešams) savo kaimynus, draugus ir gimines, kol pagaliau, ilgai ugdyto pavydo ir neapykantos vedamas, žvakide užmuša savo brolių Antaną, nes anas mokėjo visada išlikti teisingas ir visų labiau mylimas. Kostas galvojo, kad nužudydamas savo brolių, jis nužudys savo sąžinę, kuri pastoja kelia jo pilnutinei laisvei.

"Užmušiau jį, užmušiau ir savo dalį. Ir dabar galiu veikti ką tik noriu. Rūkyti, groti vargonais, mirti".

Taip. Mirti jis galės, tačiau negalės numirti. Jis pasmerktas amžinai kančiai ir nuolatiniam mirimui.

KLEBONAS. Ar tu supranti, ką reiškia amžinai? Tau visados bus saulėleidis, suversti daiktai, šis išdaužtas langas, ši kėdė, akmeninės grindys, vargonai. Ir šis tratėjimas, šūviai. Tu lauksi, kol jie priartės ir sunaikins tave, bet jie artės nuolat ir nepriartės. Ir tada norėsi išsigelbėti. Prieš tavo akis bus žvakidė. Tu žiūrėsi į ją, ir tau atrodys, kad aplinkinis pasaulis — išnyko. Kad esi išgelbėtas. Bet tai trumpai — tetruks. Žiūrėsi į žvakidę ir vėl matysi akmenines grindis, ant jų guli tavo brolis, matysi saulėleidį, suverstus daiktus, langą, kėdę, vargonus. Ir vėl girdėsi nepriartėjantį tratėjimą. Ir tai bus per amžius. Kaip tu anksčiau kalbėjai? Tebūnie taip. Amen.

Kiekvieno "Žvakidės" veikėjo vienoks ar kitoks pasielgimas logiškai išplaukia iš jo charakterio, tačiau tuo charakteriu veikėjas kaip tik ir yra apspręstas, pasmerktas išganymui ar pražūčiai. Jis negali improvizuoti. Jis turi gro-

ti taip, kaip parašyta.

Kosto nusikaltimas neįvyko impulsyviai, o brendo metais, palaipsniui.

KOSTAS. Taip. Liusės žodžiai sukėlė manyje prisiminimą. Teturėjau kelerius metus, kai motina numirė. Prisimenu, kaip įinai glamonėjo Antaną. O ne, aš negaliu skūstis, ji buvo gera man, bet aš jūtau, ji stengėsi mylėti mane. Ir tada pradėjau jos vengti. Aš išsipioviau iš karklo dūdelę ir dūdavau liūdnas melodijas. Vienas. Laukuose. Ir aš negalėjau žiūrėti, kaip jis (linktelė galva Antano pusėn) skaitė pirmuosius žodžius iš maldaknygės, o motina glostė jo plaukus. Aš kai ką girdėjau, kai ką spėjau, bet aš noriu, kad tu paaiškintum man, tėve. Apie savo ir mano motinos praėitį. Pats laikas.

Draminei "Žvakidės" įtampai daug padeda ryškus veikėjų kontrastiškumas. Šalia tiesaus, atviros ir lyriškos širdies Antano pastatytas sadietiškas ir klatingas Kostas. Šalia švelnutės ir trapios svajotojos Liucijos — realistiška, šiurkštoka ir stačiokiška Agota. Jų kontrastiškumu operuodamas A. Škėma moka veikale išgauti dramatinės jėgos.

Šviesus Liucijos paveikslas mistiškon ir niūron "Žvakidės" nuotaikon įneša daug intymios šilumos. Liucija gyvena ne protu, bet širdimi. Ji visus besąlyginiai myli ir visiems gero trokšta. Jos akys atviros tam, ko kiti protu negali įžvelgti. Jos jautri širdis nujaučia ir abiejų brolių likimą, bet ji negali jo pakreipti. Tas jos nujautimas ir sielojimasis ypač ryškiai perduotas atsisveikinant ir paliekant tėvą ir brolius vienus.

ADOMAS. Nejuokauk. Tegul ji eina. Mes nežinome, kas netrukus gali atsitikti. Girdi, Liusė?

LIUCIJA. Klausau, tėve. (Į Adomą ir Antaną). Jam nieko bloga neatsitiks?

ADOMAS. Mes tik kalbėsime, Liusė.

LIUCIJA. (Prieina prie Kosto, tyliai) Man baisu, Kostai.

KOSTAS. (tyliai) Ir man, Liusė.

LIUCIJA. Tu išgirsk. Išgirsk, Kostai. Pasizadi?

KOSTAS. Esi geriausia sesuo pasauly.

LIUCIJA. Ačiū (bučiuoja Kostą į skruostą. Tada prieina prie Adomo, vėliau prie Antano ir lygiai taip pat bučiuoja juodu).

LIUCIJA. Aš prašau visų. Labai prašau. Esame šeima (išeina. Visi trys žiūri įkandin).

Pats būdamas aktorius Antanas Škėma puikiai pažįsta scenos aplinką, bei reikalavimus ir tą savo pažinimą visada pilnai išnaudoja. Jo veikėjų dialogai gausūs iškalbingomis pauzėmis ir nedasakymais, pagaunančiais žiūrovo vaizduotę ir verčiančiais jį giliau įsi-

(Tęsinys 9-tame psl.)

7 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, MARCH 11, 1961

Krauju persunkta Lietuvos žemė

Perskaičiau okupuotoj Lietuvoj išleistas knygeliūkštės: "Kraują sugėrė Dzūkijos smėlis", "Žudikai bažnyčios prieglobstyje", "Pirėupio tragedija" ir "Partizanai Rūdininkų miškuose". Bereikalingas būtu laiko ir vietos gaisinimas dėl šių knygeliūkščių pasisakyti iš esmės. Ypač ir dėl to, kad, kaip komunistams įprasta, ten pilna melo ir keiksmų. Tačiau jas perskaičius ir į ten aprašomus įvykius pažvelgus iš atstumo ir laiko perspektyvos, norėsi ar ne, kyla begalės minčių. Čia bent kelias jų norėčiau ir viešai pasakyti:

Dėl kieno interesų marias mūsų brolių kraujo ir ašarų sugėrė jų tėvų ir protėvių žemė. Priešai, ar jie buvo rudi, ar yra raudoni, įsiveržę į mūsų šalį, šio krašto gyventojams pasigailėjimo nežinojo. Išdaviškų ir pasidavėlių atsiranda kiekvienoje tautoje. Buvo ir yra jų ir mūsų. Šių laikų įsiveržusio prieš taktika tai pirmoj eilėj surinkti okupuotame krašte visas padugnes ir jas panaudoti padorių, užimto krašto gyventojų persekiojimui, kankinimams ir žudymams.

Ir šias knygeliūkštės perskaičius, per didelį, baisų voratinklį matai dvi kruvinas

rankas. Viena su kūju ir piautuvu, o kita su laužtiniu kryžium. Tos rankos ir yra kaltininkės visų užgrobtų tautų kančių.

Knygeliūkštėse Maskvai pasidavę niekšeliai vadinami didvyriais, patriotais, herojais. Gi tie, kurie nieko nenorėjo, o tik laisvės savo tautai, vadinami banditais.

Dar iš pirmosios 1940 m. okupacijos prisimename tuos "herojus". Prisimename tas baisias birželio dienas, kaip jie talkininkaudami enkavedistams ramius Lietuvos gyventojus, nuo kūdikio ligi senelio, grūdo į gyvulinius vagonus. Daug jų žuvo šaltame Sibire. Daug ir šiandien jų tenai kenčia. Kodėl tie "herojai" nepakėlė balso išvaduoti savo tautiečius iš tos vergijos? Jie ir šiose knygeliūkštėse kartoją: "mylima Maskva; mylima didžioji tėvynė; mylima raudonoji armija". Vienu žodžiu mylimi visi tie, kurie jėga atnešė mūsų kraštui negirdėtą spaudą ir vergiją.

V. Uždavinys vazdžiai aprašo Pirėupio tragediją. Negali skaityti be susijaudinimo. Bet ir pro šios tragedijos voratinklį matosi abidvi kruvinos rankos. Viena, kuri iš šio kaimo išviliojo ar priverstė kelis atplaišas tarnauti Maskvos žudikams, o kita, kuri už tai keršydama ugnimi sunaikino visą

Šunų paroda Oakland mieste (Kalifornijoje). Keturių metų Cheryl Ann Allsup joja ant milžiniško Great Pyrenees šuns.

kaimą ir 119 to kaimo gyventojų, neišskiriant senelių, moterų, vaikų ir kūdikių.

Iš abiejų pusių panašių tragedijų lietuviai pergyveno ne vieną: Pravėniškiai, Panevėžys, Rinių miškelis, Sibiras... O kas suskaitys pavienius kankinius?

Perskaičiau tas knygas ir užvertęs paskutinį lapą lyg apstulbęs susimąsčiau. Štai buvo nepriklausoma, laisva ir žydinga mano tėvynė... Dabar taip aiškiai, rodos, matai jo-

je siaučiant atsibacčiusius purvinus barbarus. Lietuviški, savi, mieli vardai maišomi su svetimais sadistų-žudytojų vardais. Per visas tas knygeles ugnis, šūviai, kraujas, kančia ir siaubas. Siaubas mūsų sesių ir brolių veiduose žūnant dėl atsibastėlių užmačių.

Vienam budeliui nusuktas sprandas. Tikėkime, kad toks pat galas ateis ir antram. Po tamsios ir gūdingos nakties, visuomet išaušta rytas ir užteka skaisti saulė. P. Varis

MICHAIL ZOSCENKO

SATYRINĖS NOVELĖS

Iš rusų kalbos vertė JONAS VALAITIS
(Tėsinys)

MALKOS

Šis įvykis nutiko Kalėdomis. Laikraščiai smulkiu šriftu nuotykių skyriuje pažymėjo, kad tatai įvyko tenai ir tada.

O aš — žmogus smalsus. Aš nepasitenkinau sausomis laikraščių eilutėmis. Aš nubėgau nurodytu adresu, radau įvykio kaltininką, įgavau jo pasitikėjimą ir paprašiau smulkiu visą šią istoriją nušviesti.

Prie alaus butelio visa ši istorija buvo nušviesta.

Skaitytojas — nepasitikęs padaras. Pagalvos: ir kaip žmogus sklandžiai meluoja. O aš, skaitytojas, nemeluoju. Aš ir dabar, skaitytojas, galiu pažvelgti į šviesias tavo akis ir pasakyti: "nemeluoju". Ir iš viso aš niekad nemeluoju ir stengiuos rašyti be išmislo. Fantazija aš nepasizymiu. Aš dėl to ne mėgėjas aikvoti vertingiausių savo syvus kažkokiam čia nevertingam išmislui. Aš žinau, brangusis skaitytojas, kad gyvenimas yra žymiai svarbesnis negu literatūra.

Taigi, teikitės klausytis beveik šventinės apysakos.

"Malkos, — pasakė manasis bendrakalbis, — dalykas didžiai vertingas. Ypač, kai sniegas krinta ir šaltis spaudžia, tai nieko geresnio už malkas pasaulyje nesurasi.

Malkas galima net vardadienio proga dovanoti.

Lizavetai Ignatjevna, manajai pusserei, josios gimtadienio dieną aš malkų ryšulį padovanojau. O Petras Semionychius, josios vyrelis, žmogus karštas ir staigus, vakarienės pabaigoje smogė man, kalės vaikas, šakaliu į galvą.

— Šitai, — sako, — ne devyniolikti metai, kad malkas dovanų įteikintum.

Bet, šito nepaisydamas, savo nuomonės dėl malkų aš nepakeičiau. Malkos — dalykas be galo vertingas ir šventas.

Ir net kai eini gatve šalia, sakysim, tvoros, o šaltis žnaiblo, tai niekadėja baladoji į medinę tvorą.

O malkų vogti eina vagis specialinis. Kišenvagis, palyginus su juo — smulkus socialinis mekšras.

Malkų vagis — žmogus aršus. Ir jojo išsyk niekad atskaitomybėn nepaimsi.

O vagi mes pagavom atsitiktinai.

Malkos buvo kieme sukrautos. Ir ėmė šios visuomeninės

malkos prapuolinėti. Kas diena trijų keturių pagalių nepriteklius. O ketvirtojo numerio Serioiga Pestrikovas visų labiausiai niurnauja.

— Sargybos, — sako, — broliūžiai, reikia. Kitaip, sako, nieku galu vagies nepaimsi.

Liaudis sutiko. Ėmė eiti sargybą. Einam sargybą iš eilės, o malkos dingsta.

Ir pračina mėnuo. Ir prisistato man mano broliavaikis, Miška Vlasovas.

— Aš, — sako, — dėde, kaip jums yra žinoma, priklausau chemikų sąjungai. Ir galiu jums už menką pinigą dinamito šovinį įteikti. O jūs, sako, įdėkite šovinį į malkapagalį ir laukite. Mes, sako, petrazavodskiečiai, savuos namuos visados taip darom, ir vagys dėl to baiminas ir vogti saugojas. Priešmonė, sako, turtinga.

— Nešk, — sako, — vištos vaike. Šiandie įdėsim.

Atneša.

Iškaptavau aš griovelį malkoje, įdėjau šovinį. Užgrindžiau. Ir netvarkiai mečiau ant malkų pliauskelę. Ir laukiu: kas bus.

Vakare namuose įvyko sprogimas. Liaudis baisiai nusigando — galvoja, velnias žino ką, o aš tai žinau, ir broliavaikis Miška žino, kur čia kablelis. O kablelis — šovinys sprogo ketvirtame numery, Sergijaus Pestrikovo krosnyje.

Nieko aš dėlto Serioigai Pestrikovui nesakiau, tik su liūdesiu pažiūrėjau į jo pasalūnišką veidą ir į išardytą butą, ir į plytų krūvą krosnies vietoje, ir į sulaužytas duris — ir tylėdamas išėjau.

Aukų buvo viena. Seriogos gyventojas — invalidas Gusevas — mirė dėl išgąscio. Jam plyta į makaulę žiebtelėjo.

O patsai Serioiga Pestrikovas ir jo gerbiamoji motinėle ir dabar tebegyvena griuvėsiuose. Ir visa jų šeimynelė su naujais metais stos priešais teismą dėl vogimo ir malkų dingimo.

Apmaudas tik ima dėl to, kad dabartės Miška Vlasovas, kalės vaikas, visus laurus bandys sau prisiskirti.

Bet aš teisme pasakysiu, kurie gi, sakysiu, jojo laurai, jei aš ir pliauską skaptavau ir šovinį dėjau.

Tegu teismas laurus paskirsto.

(Bus daugiau)

Knygų nėra!

Centrinėje miesto bibliotekoje, kur 3 aukšte duodamos knygos skaitymui, nėra lietuviškų knygų. Latvių knygų lentynos (virš lietuviškų knygų) pilnos prikrautos, o mūsų apatinė viena lentynėlė beveik tuščia. Yra keletas, bet ir tos pačios jau pasenusios. Papildymų nėra, net gėdą daro. Lietuviškų knygų bado nėra. Už pinigus gali gauti kiek tik nori, bet seneliai, kurie gyvena iš pensijos mėgsta skaityti bet knygų neišgali nusipirkti pas leidėjus. Kita vertus, tam yra viešoji biblioteka, kad ten žmonės ir studentai knygomis galėtų naudotis. Nori nenori, tenka naudotis angliškais knygomis. Kodėl gi mūsų LB negali šiuo kultūriniu reikalu susirūpinti. Gal lietuvių gyvenamose kolonijose Bibliotekos skyriuose yra lietuviškų knygų? Jeigu jų ten yra, tai reikėtų spaudoje paskelbti, kad lietuviai žinotų.

Senas skaitytojas

Kas turi sugadintų žaislų?

Prašoma pasiūsti Statenville kalėjimui

Illinojaus viešojo saugumo direktorius Joseph E. Ragen kreipėsi į čikagiškius su prašymu, kad kas turi sugadintų ir nebe naudojamų vaikams žaislų, juos neišmestų, o persiųstų į Statenville kalėjimą. "Jei mes tokius žaislus gausime, iki Kalėdų mes atremontuosime iki 50,000 tokių žaislų, kurie bus perduodami neturtingų šeimų vaikučiams. Tuo būdu mes suteiktume 300 kalinių, kurie dabar dykinėja be užsiėmimo, darbą ir per ateinančias Kalėdas padarytume laimingus apie 50,000 vaikučių", — pasakė Ragen.

Primindamas, kad nusikaltimai ir kalėjimai Amerikos tautai kaštuoja apie 22 bilijonus dolerių kasmet arba \$640 kas sekundę, direktorius Ragen priminė, jog toks milžiniškas "biznis" yra kiekvieno piliečio biznis, prašydamas čikagiškius ištiesti ranką jauniems berniukams ir mergaitėms, kad ateityje kalėjimų "gyventojų" skaičius sumažėtų.

Ko jaunimui svarbiausiai reikia, tai užsiėmimo. Ragen patiekė pavyzdį. Statenville kalėjime yra jaunas vyrukas, kurs, būdamas 18 metų, apiplėšė ir nužudė žmogų ir gavo 199 metus kalėjimo. Prieš porą metų tas jaunas nusikaltėlis paprašė kalėjimo administraciją dažų ir teptukų. Sakė-

NEMUNO ANGA, PPLAUKIMAS I KLAIPĖDOS UOSTA, LIETUVOS VARTAI I PASAULI
Vaizde matomi abudu Klaipėdos uosto molai — pietinis (kairėje) Kopgalio molas su švyturiu ir šiaurinis (dešinėje) Melneragės molas su kitu švyturiu. Per šią angą išeina Nemunas į Baltiją ir per ją laisvos nepriklausomos Lietuvos laikais buvo prasidėjęs Lietuvos gyvas jūromis susisiektimas su Vakarais ir visu plačiuoju pasauliu.

si norįs bandyti piešti. Šiandien jo pieštais paveikslais išpuošti kalėjimo administracijos kambariai, ir kritikai įvertina, kad tai aukštos kokybės menas. Kas būtų buvę, jei tas vaikas būtų į rankas gavęs drobės, dažų ir teptuką prieš žmogų nužudydamas? Tikriausiai, ir tas žmogus būtų nenužudytas ir tas jaunuolis nebūtų Statenville kalėjime, ir mokesčių mokėtojams nereiktų kasmet sumokėti po \$950 už kiekvieno nusikaltėlio išlaikymą kalėjimuose.

Dr. Jankus operavo liūtą

Chicagos "šraineriai" (Shriners) parkvietė garsų cirka, kurs šiuo metu duoda kasdieninę programą Medinah Temple, 600 N. Wabash Ave. Vienas žymiausių to cirko artistų buvo 9 metų amžiaus Afrikos liūtas vardu Prince. Tas princas paskutiniu laiku sirgo viduriais ir iš 500 svarų suliesėjo iki 350 svarų. Ligonį išegzaminavus rasta, kad Princas turi obstrukciją viduriuose, kurią galima pašalinti tik operacijos keliu. Padarę konsultaciją, Dr. Lederer, Dr. Fisher ir Dr. E. F. Jankus nutarė daryti operaciją. Praėjusį trečiadienį liūtui buvo duota paraližuojančių vaistų ir po to anestetikos ir padaryta operacija, kuri pasisekė. "Dabar belieka pasveikti", pasakė Dr. Jankus. Liūtas Princas kurį laiką po operacijos bus maitinamas tik pienu ir kiaušiniiais, o vėliau galės grįžti prie pilnos dietos — po 10 svarų vištienos, jautienos ir arklienos per dieną.

Ieškomi asmenys

Bružas Vytautas, gimęs Laiduvoje, Ambraziejaus sūnus, atvykęs iš Australijos į Chicago.

Burzdžius, Daktaras Bronius, emigravęs iš Romos į JAV.

Gerušienė-Lauraitytė Marta, gimus apie 1890, atvykus į Chicago 1913 m.

Jaškauskas Antanas, Prano sūnus.

Jodis ar Juodis Adomas, gyvenęs Nemaičių kaime, Aukštadvario valsč.

Laucevičiai Zigmontas ir Liu-

bertas, Kazio sūnus iš Šiaulių.

Naručiai Antanas ir Magdale-
na, gyv. adresu 1139 S. Troy St.

Račiūnas Vytautas iš Šakių apskr., lankęs Šakių gimnaziją, ir jo "klasiokas".

Šuopis Vytautas.

Stanevičienė-Vaišnoraitė Elzbieta iš Dusų kaimo, Papilės valsčiaus, Šiaulių apskr.

Stankunavičius Česlovas, Zėnono sūnus, gimęs 1926 m.

Ieškomieji arba apie juos žinantieji prašomi atsiliepti į Lietuvos konsulatą, 6147 So. Artesian Ave., Chicago 29, Ill. Tel. RE 7-8334.

Skaitykite
ir platinkite
"NAUJIENAS"

Dr. E. F. Jankus ir Dr. Lester Fisher yra Linkolno Parko Zoologijos sodo veterinarijos daktarai.

NAUMĖ LIŪNAITĖ

MIELI LIETUVIAI!

Mes, trys Lietuvos dukros — aš, Naumė ir mano draugės Augė ir Skardė — senai ir ilgai gyvenę, bet nepasenę, buvę išvietintos, ilgai ir plačiai klajoję, pastangomis Nado Rastenio, pasiekėme Lietuvą ir viešime "Naujienose".

Mes norime atvykti į jūsų namučius ir papasakoti jums savo šiuropulgingus pergyvenimus senovės tremtyje. Iš mūsų sužinosite apie tais laikais esantį Bangpūčio dvarą Baltijos dugne, malonią Ravinę, geresius Ardėnus, mūsų gimtinę — Žvyrynę, tų laikų Lietuvą ir didingas "Trijų Rožių šventės" apeigas.

Mūsų kelionė į jūsų namučius, buvusi \$5.00, dabar tik \$3.00. Prisi-
dami ar sumokėdami "Naujienoms", 1739 So. Halsted St., Chicago 8, Ill.,
leisite mums atvykti ir viešėti pas jus.

Iki mielo pasimatymo,

NAUMĖ LIŪNAITĖ.

JAU IŠEJO IŠ SPAUDOS

J. VAIČELIŪNO KNYGA

"ANTRASIS PASAULINIS KARAS"

Knyga 350 puslapių, kietais viršeliais, atspausdinta gerame popieriuje, iliustruota retesnėmis nuotraukomis bei svarbesnėmis schemomis.

KNYGOS KAINA — 5 DOL.

Gaunama pas knygų platintojus ir pas autorių

195 DRINKWATER ST., SUDBURY, ONT., CANADA